

Tervetuloa Rokualle

- opas Rokuan alueen palveluihin ja
ympäristöön

RokuaLife ^{Life}
Rokuan ekologinen matkailuympäristö

Tervetuloa Rokualle!

Rokuan jääkaudella muodostunut harjualue on ainutlaatuinen osa Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun luontoa. Rokuan puhdas ilma ja erikoinen luonto tarjoavat erinomaiset mahdollisuudet lomailuun, patikointiin, hiihtoon ja kalastukseen. Tekemistä riittää ympäri vuoden.

Tämä opas tarjoaa tietoa Rokuan luonnosta, historiasta, harrastusmahdollisuuksista ja ympäristöasioiden hoidosta. Opas sisältää myös alueella toimivien matkailupalveluyritysten ja ympäristöviranomaisten yhteystiedot.

Rokuan alueen toimijoille on tärkeää pitää hyvää huolta alueen luonnosta. Harjumaasto jäkäläkankaineen on erittäin herkästi vaurioituvaa joten luonnossa liikuttaessa tulee noudattaa ympäristöystävällisen retkeilyn ohjeita.

Pidäthän huolta Rokuan luonnosta ja ympäristöstä jotta tulevatkin sukupolvet pääsevät nauttimaan niistä!

Oppaan ovat toimittaneet: Saana Tuokila ja Vesa Krökki
Valokuvat: Vesa Krökki, Kaija Tervo Pieni pilkkijä
Grafiikka: Kaleva, Lea Remes
Rokua LIFE 2004

SISÄLLYSLUETTELO

1. Rokuan sijainti ja nähtävyydet.....	5	
2. Harrastusmahdollisuudet Rokualla	6	
2.1 Patikointireitit.....	7	
2.2 Hiihtoreitit	8	
2.3 Moottorikelkkareitit	9	
2.4 Virkistyskalastus Rokualla.....	10	
3. Rokuan kasvit, linnut ja eläimet.....	12	
3.1 Herkkä jäkäläkasvillisuus vallitsevana.....	12	
3.2 Rokuan linnut.....	14	
4. Rokuan vesistöt	15	
4.1 Puhdasvetisiä järviä ja lampia	15	
Rokuan kansallispuisto, Pitkäjärvi	4.2 Tärkeä pohjavesialue	16
4.2 Tärkeä pohjavesialue.....	17	
5. Rokuan kartta	18	
6. Retkeile ympäristöystävällisesti.....	19	
6.1 Jokamiehenoikeudet Suomessa	19	
6.2 Ohjeita Rokualla retkeilevälle	20	
7. Pidä Rokua siistinä	22	
8. Rokuan historiaa	24	

8.1 Jääkauden muovaamaa maisemaa	24
8.2 Ihmiset saapuvat Rokualle	25
8.3 Keisarintie	26
8.4 Tervanpoltto.....	26
8.5 Retkeilyä ja kuntoutusta.....	27
9. Ympäristöasioiden hoito Rokualla.....	29
9.1 Rokuan kehittämissuunnitelmat.....	29
9.2 Rokuan Natura- alueen ympäristöjärjestelmä.....	30
10. Matkailupalvelut Rokualla.....	31
11. Lisätietoja ympäristöasioista.....	33
12. Lähteet	33

1. Rokuan sijainti ja nähtävyydet

Rokuan harjualue sijaitsee kahden maakunnan, Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun sekä kolmen kunnan; Muhoksen, Utajärven ja Vaalan - alueella. Ympärillä aukeavasta tasaisesta lakeudesta kohoava Rokuanvaaran alue on noin 20 kilometriä pitkä ja 5 kilometriä leveä harju- ja dyynimuodostelma. Alueen korkein kohta Pookivaara on 193 metriä meren pinnan yläpuolella, noin 70 metriä ympäristöään korkeammalla.

Rokuan nähtävyydet ovat maisemaltaan kauniita tai erikoisia paikkoja. Kohteet sijaitsevat merkittyjen polkujen varsilla, joten niihin on helppo käydä tutustumassa.

- Rokuan kansallispuisto – alueen vanhimmat metsät ja kauneimmat poronjäkäläkasvustot
- Pitkäjärvi – vanhojen luonnonmetsien ympäröimä kirkasvetinen järvi Rokuan kansallispuistossa
- Syvyydenkaivo – noin 60 metriä syvä suppa
- Pookivaara – Rokuan korkein kohta, 194 metriä merenpinnasta
- Pookinkuppi – suuri suppa jossa voi hiljentyä kuuntelemaan metsän ääniä
- Keisarintie – tärkeä posti- ja kauppareitti 1600-luvun loppupuolelta 1850-luvulle asti
- Siirasjärvet – erikoinen rinnesuo ja järvien korkeusero
- Rokuanjärvi – Rokuan suurimmalla järvellä voi ihaila maisemia ja tarkkailla lintuja. Hyvä pilkkivesi
- Lianjärven – Syväjärven kannas - avara näkymä kahdelle järvelle
- Salmisen - Saarisen alue - kirkasvetisiä järviä

2. Harrastusmahdollisuudet Rokualla

Rokua tarjoaa hyvät mahdollisuudet harrastaa esimerkiksi patikointia, hiihtoa, kalastusta ja uintia. Rokualla voi myös marjastaa ja sienestää. Marjastus on sallittua koko Rokuanvaaran alueella, myös kansallispuistossa.

Rokuan *ulkoilureitit* vievät kulkijat mielenkiintoisiin paikkoihin - reittejä on kumpuilevilla kankailla ja kansallispuistossa. Polkujen varrella on lukuisia pieniä järviä ja lampia. Rokuan alueella on kaikkiaan noin 57 km merkittyjä retkeilyreittejä, jotka on merkitty maastoon opasteviitoilla ja väreillä. Retkien suunnittelu ja toteutus onnistuu parhaiten retkeilykarttojen avulla. Rokuan *retkeily- ja latukarttoja* voi ostaa alueen majoitusyrityksistä sekä Opastuskeskus Supasta joka on Rokuan alueen pääopastuspaikka. Rokuanvaaran peruskartta (3423 04 Rokuanvaara) on myynnissä Maanmittauslaitoksella ja kirjakaupoissa.

Ulkoilureittien varrella on rakennettuja *taukopaikkoja*, joissa on yleensä laavu tai kota, avotulentekopaikka, polttopuut ja kuivakäymälä. Avotulenteko on sallittu ainoastaan merkityillä tulentekopaikoilla. Kovan tuulen, kuivuuden tai metsäpalovaroituksen aikana saa varovaisuutta noudattaen käyttää ainoastaan retkikeitintä. Tauskopaidat on merkitty retkeilykarttoihin

Reittien varsille on sijoitettu *luontorasteja*. Retkeilykarttoihin on merkitty Metsähallituksen luontorastien sijainnit. Luontorastin muodostavat maastossa sijaitseva luontotaulu sekä oheismateriaali, joka on lainattavissa Opastuskeskus Supasta, Rokuanhovilta ja Rokuan kuntokeskuksesta. Oheismateriaalin alueen luonnosta ja historiasta kertovat tietopaketit tarjoavat syvällisempää tietoa Rokuasta. Sadut ja tarinat on tarkoitettu viihdyttäväksi osaksi ja leikit sekä tehtävät auttavat

syventämään saatua tietoa ja luomaan elämyksiä luonnossa liikkujille. Materiaali soveltuu niin luontoretken vetäjän kuin yksittäisen retkeilijänkin käytettäväksi. Lisätietoa luontorasteista löytyy internetistä Metsähallituksen retkeilijöille suunnatuilta sivuilta (www.luontoon.fi) hakusanalla luontorastit.

2.1 Patikointireitit

Rokuan alue soveltuu hyvin päivän tai parin mittaisiin patikkaretkiin. Patikointireitit ovat vaikeusasteeltaan helppoja tai keskivaativia. Reitit on viitoitettu ja merkitty valkoisilla, sinisillä ja keltaisilla maalitäplillä. Rokuan luonnossa liikkuessa tulee käyttää merkittyjä polkuja, sillä jäkäläkankaat ovat erityisen herkkiä eivätkä kestä tallausta. Suositeltavia reittien lähtöpisteitä ovat mm. Rokuan kansallispuiston pysäköintialue Keisarintien varrella, Rokuan kuntokeskus Hotelli Rokuanhovi ja Rokuan leirikeskus.

Tärkein Rokuan reiteistä – *Keisarinkierros* – kulkee osittain Keisarintietä pitkin. 22 kilometriä pitkä Keisarinkierros on viitoitettu ja merkitty valkoisin maalimerkein. Keisarinkierros kulkee Rokuanvaaran suosituimpien nähtävyyksien ja luontokohteiden kautta. Reitin varrella sijaitsevat Rokuan kansallispuisto ja rantojensuojeluohjelma-alue, Suomen kenties syvin suppa Syvyydenkaivo, Rokuan korkein kohta Pookivaara ja palovartijan maja. Keisarinkierros yhdistää myös alueen palvelupisteet Opastuskeskus Supan, Hotelli Rokuanhovin, Rokuan Kuntokeskuksen ja Rokuan leirikeskuksen. Reitin varrella sijaitsevat Kirvesjärven ja Saarisen laavut, Pookivaaran autiotupa sekä Pitkäjärven tulentekopaikka ja telttailualue. Myös Rokuanjärven kota sijaitsee Keisarinkierroksen läheisyydessä. Keisarinkierroksen kiertämällä näkeekin kattavan otoksen Rokuan maastoista ja toimipaikoista.

Keisarinkierroksen lisäksi Rokualla on sitä täydentäviä reittejä, joiden avulla kävijä voi valita itselleen sopivimman vaellusvaihtoehdon. *Siniset reitit* ovat Keisarinkierroksen oikopolkuja. Sinisellä merkittyä polkua on yhteensä noin 9 km. *Keltaiset reitit* ovat alueen uusimpia reittejä. Keltaisella merkittyä polkua on yhteensä 25 km.

Liikunta- ja toimintarajoitteisten ulkoilureitit on merkitty retkeilykarttaan harmaalla. Näitä reittejä ovat Ahveroisen lammen ympäri kulkeva reitti, Rokuan Kuntokeskuksen ja Hotelli Rokuanhovin välillä oleva noin 3 km pitkä reitti ja 0,8 km pituinen reitti Rokuan kansallispuiston paikoitusalueelta Pitkäjärvelle. Kuntokeskuksen ja Rokuanhovin välinen reitti on asfaltoitu, valaistu ja sitä huolletaan myös talvisin.

2.2 Hiihtoreitit

Rokuan vaaramaisemassa kiertelevät huolletut, erinomaiset hiihtoladut. Rokualla on mittavan *kilpahiihtoreitistön* lomaan rakennettu *retkihiihtoreitistö*. *Liikunta- ja toimintarajoitteisille* on omia latuja, jotka sijaitsevat pääosin Rokuan Kuntokeskuksen lähellä.

Jokainen saa hiihtolenkistään juuri niin pitkän ja haastavan kuin itse haluaa. Rokualla on hiihtoreitistöä yhteensä noin 70 km, joista valtaosaa hoidetaan latukoneella. Valaistuja latuja on 6 km, Rokuan Kuntokeskuksen ja Hotelli Rokuanhovin yhdyslatu sekä Hotelli Rokuanhovin 3 km:n latu. *Pulkkamäki* sijaitsee Hotelli Rokuanhovin lähellä Vauluvaaran rinteessä.

Pääosa retkeilyreittien tulipaikoista palvelee myös talvikäyttäjiä, joten kauniina aurinkoisena talvipäivänä voi pysähtyä laavulle tai kodalle keittämään nokipannukahvit ja paistamaan makkaraa.

Rokualta löytyvät seuraavat ladut:

Vihreällä merkityt retkiladut kulkevat Rokuanvaaran ympäri ja ovat tarkoitettu lähinnä perinteiselle hiihtotyylille. Retkiladut huolletaan helmikuun puolestavälistä maaliskuuhun pääsääntöisesti kerran viikossa

Rokuan Kuntokeskukselta lähtevät:

- Oranssi kakkonen
- Keltainen kolmonen
- Sininen viitonen
- Hiihdettävissä sekä perinteisellä että luistelutyylin hiihdolla
- Ladut huolletaan lumikaudella viikoittain

Hotelli Rokuanhoviilta lähtevät:

- Tummansininen kakkonen (valaistu)
- Vihreä kolmonen (valaistu)
- Vaaleansininen viitonen
- Punainen 7,5
- Oranssi kymppi = kuntolatu
- Keltainen kymppi = vaativa kilpalatu
- Hiihdettävissä sekä perinteisellä että luistelutyylin hiihdolla
- Kaikki lenkit huolletaan hiihtokaudella tarpeen mukaan

Rokuan Kuntokeskus – Opastuskeskus Suppa – Hotelli Rokuanhovi -yhdyslatu

- Valaistu
- Huolletaan viikoittain
- Sopii perinteiselle ja luistelutyylin hiihdolle

2.3 Moottorikelkkareitit

Rokuan kautta kulkee *Oulujokivarren moottorikelkkareitistö*. Kelkkareitti lähtee Ouluntullista ja kulkee Muhoksen eteläpuolitse Rokualle. Rokualla reitti haarautuu Utajärvelle (pohjoiseen) ja Vaalaan (itään) meneviin reitteihin. Utajärven reittiä pitkin pääsee Oulujoen pohjoispuolitse Ylikiimingin kautta Ouluun. Vaalan reitiltä avautuvat hyvät yhteydet Kainuuseen.

Kelkkareittien kunnossapitoon kerätään rahaa ns. moottorikelkka-passin myynnillä. Moottorikelkka-passi on kartta, joka kattaa Oulujokivarren moottorikelkkareitistön. Passin hankinta on vapaaehtoista. Rokualla passia myyvät Hotelli Rokuanhovi, Rokuan Kuntokeskus ja Opastuskeskus Suppa.

2.4 Virkistyskalastus Rokualla

Rokuan järvillä ja lammilla voi harrastaa virkistyskalastusta. Ne soveltuvat parhaiten rantakalastukseen kevyillä heittokalastus- ja rantaongintavälineillä sekä talvipilkintään. Mahdollisia saaliskaloja ovat vesistöstä riippuen mm. hauki, ahven, harjus, siika, järvitaimen, kirjolohi, made sekä lukuisat eri särkikalat. Rokuan Kansallispuiston alueella kalastus on kielletty.

Kalastuspaikat ovat helposti saavutettavissa. Retkeilyreitistön varrella on useita luonnonkalavesistöjä ja lohikalaistutuksin hoidettuja, osin erittäin kirkasvetisiä suppalampia ja -järviä. Talvipilkkiäjille kalastuskohteita on myös hoidetun hiihtoreitistön varrella. Kalastajilla on käytössään vesistöjen rannoille rakennettuja tauko- ja avotulentekopaikkoja mm. Saarisella ja Kirvesjärvellä. Ahveroisella ja Kirvesjärvellä on liikunta- ja toimintarajoitteisille rakennetut rantakalastuslaiturit.

Luonnonkalavesiä, joissa onginta ja pilkintä on maksutonta ovat Salminen, Lianjärvi, Syväjärvi, Tulijärvi ja Kirvesjärvi.

Pyyntikokoisen kirjolohi- ja taimenistutuksin hoidettuja erikoisvesiä ovat Ahveroinen, Jaakonjärvi, Saarinen ja Vaulujärvi. Näihin erikoisvesiin tulee lunastaa paikallinen vesistökohtainen kalastuslupa. Ahveroiselle ja Jaakonjärvelle myydään kalastuslupia vain alueen majoitusyritysten asiakkaille. Kalastuslupia Rokualla myyvät Opastuskeskus Suppa, Rokuan Kuntokeskus ja Hotelli Rokuanhovi. Lisätietoja saat ”Matkailijan kalastus- ja lomakohteet Suomi Neidon Vyötäröllä” -esitteestä ja kalastusluvanmyyntipisteistä.

Pieni pilkkijä

3. Rokuan kasvit, linnut ja eläimet

3.1 Herkkä jäkäläkasvillisuus vallitsevana

Kuiva ja karu kangasmetsä on Rokualla vallitseva kasvillisuustyyppe. Kasvillisuuden karuus johtuu maaperästä, joka ei mm. kykene pidättämään riittävästi kasveille tärkeitä ravinteita ja vettä. Vesistöjen rannoilla ja paisterinteillä kasvaa kasvupaikkansa suhteen vaateliaita kasvilajeja. Suppien pohjalla tai lampien rannoilla on usein pieniä nevoja eli puuttomia soita.

Yleisin puulaji Rokualla on mänty. Tuoreemmilla kasvupaikoilla kuten lampien ja järvien rannoilla kasvaa lisäksi koivuja, pihlajia, terva- ja harmaaleppiä sekä pajuja. Metsäpalot ovat vaikuttaneet Rokuan kuivien kankaiden metsäkuvaaan. 1800-luvun lopulla Rokualla riehui metsäpalo, joka hävitti lähes kaiken. Siksi Rokualta ei juuri löydykään 120-150 vuotta vanhempaa metsää. Alueen vanhimmat metsät löytyvät kansallispuiston alueelta, koska siellä puusto on saanut palon jälkeen kehittyä rauhassa.

Harjujen ja dyynien kasvillisuus koostuu pääasiassa erilaisista jäkälistä ja varpukasveista. Monin paikoin maata peittää vaalea jäkälämatto. Palleroporonjäkälää kasvaa alueen vanhimmilla metsäalueilla, kun taas nuoremmissa metsissä valkoporonjäkälä ja harmaaporonjäkälä ovat vallitsevia. Jäkälän lisäksi siellä täällä kasvaa kanervaa, puolukkaa ja variksenmarjaa.

Jäkäläköt ovat erittäin herkkiä kulutukselle. Kuivana jäkälä murenee helposti tallatessa ja sen uusiutuminen on hidasta. Poronjäkälät kasvavat keskimäärin 1 millimetrin vuodessa. Metsäpalon jälkeen jäkälikön luonnollinen kehitys on: euraavanlainen:

Paljas maa 1-3 vuotta

Rupijäkälät 3-10 vuotta

Torvijäkälät 10-30 (-50) vuotta

1. Poronjäkälävaihe 30-80 (-120) vuotta
- poronjäkälät, tinajäkälät, hirvenjäkälät

2. Poronjäkälävaihe 80- (120-) vuotta
- palleroporonjäkälä runsaslukuisin

Rokuan muuten mäntyvaltaisen luonnon kasvistoerikoisuuksia ovat hiekkadyynien laikuittaiset puuttomat ja heinäiset jäkälänummet. Nummella voi nähdä kasvavan kieloa ja punakukkaisena suikertavaa kangasajuruoho, joka sitoo rinteiden hiekkaa ja kuuluu alueellisesti uhanalaisiin lajeihin. Lisäksi heinäisten jäkälänummien lajistoon kuuluvat kanervisara, lampaannata, kissankäpäle ja metsälauha sekä mäkikeltano.

Kasvillisuutta: Palleroporonjäkälä ja Kangasajuruoho

3.2 Rokuan linnut

Rokualla on mahdollista havaita yli 50 lintulajia. Alueelle luonteenomaisia ovat valoisia mäntymetsiä suosivat lajit. Järvillä ja lammilla pesii vesilintuja. Lintulajien vähäisyys johtunee Rokuan luonnon karuudesta johtuvasta kasvi- ja hyönteislajien niukkuudesta.

Rokuan metsissä pesivät linnut ovat karuille metsille tyypillisiä lajeja kuten leppälintu, metsäkirvinen ja käpylinnut. Laulujaan kulkijan kuultavaksi virittelevät yleiset peippo ja pajulintu. Alkukesällä voi kuulla käen kukkuvan. Tikkalinnuista palokärki ja käpytikka pesivät Rokualla. Tikat on helppo havaita ja niiden tekemiä koloja on paljon etenkin kelouissa.

Rokuan lammilla sukkeltelevat kuikat ja jopa kaakkurit. Myös silkkiuikun komeine höyhenröyhelöineen voit nähdä ylväänä uiskentelemassa järvillä. Pienehköt mustavalkoiset välillä sukelluksiin häviävät sorsalinnut ovat telkkiä. Jos sattuu paikalle keväällä telkkien soidinaikaan voit nähdä telkkäuroksen naksuttelevan valkoposkista päätään välillä takakenoon ja sitten kurkottavan kaula suorana pitkälle eteen.

Lokkilinnuista Rokualla näkee todennäköisimmin pikkulokkeja. Kahlaajista Rokuaa pitävät kotipaikkanaan valkoviklo ja rantasipi. Metsäkanalinnuista voi havaita pyyn, teeren ja metson. Hyvällä onnella saattaa bongata myös harmaahaikaran, joka on Rokualla jokakesäinen vieras.

Vähälajisuus näkyy myös alueen eläimistössä. Nisäkkäistä alueella elelee mm. näättä, kettu, kärppä, orava ja metsäjänis. Rokualla voi nähdä myös metsäkauriita, ja hirviä. Toisinaan alueelle on voinut varsinaiselta poronhoitoalueelta eksyä yksinäinen poro.

4. Rokuan vesistöt

4.1 Puhdasvetisiä järviä ja lampia

Rokualla on yli kolmekymmentä järveä ja pientä lampea. Järvet ovat melko pieniä (1-25 ha), mutta suhteellisen syviä. Pinta-alaltaan suurimmat Rokuan järvistä ovat Rokuanjärvi, Tulijärvi, Kirvesjärvi, Lianjärvi, Salminen, Saarinen ja Iso-Syväjärvi. Yleensä järvien rannat ovat äkkisyviä, mikä johtuu niiden jääkauden aikaisesta syntytavasta. Saarinen on syvimmillään jopa 25 metriä.

Järvet ja lammet tarjoavat hyvät uintimahdollisuudet. Osa järvistä on erittäin kirkasvetisiä soveltuen myös urheilusukellukseen. Virkistyskalastusta voi Rokualla harrastaa ympäri vuoden. Rokuan luontaisen kalaston valtalajeja ovat ahven, hauki ja särki. Istutettuja kalalajeja ovat vesistöistä riippuen siika, järvitaimen ja kirjolohi.

Veden laatu

Rokuan alueen järvien veden laatua seurataan säännöllisesti. Lisäksi ajoittain toteutetaan laajempia, koko alueen kattavia veden laadun kartoituksia. Veden laatu on useimmissa Rokuan järvissä ja lammissa joko erinomainen tai hyvä. Vuonna 2002 tehdyssä tutkimuksessa veden laatu arvioitiin seuraavasti:

- *Erinomainen vedenlaatu:* Jaakonjärvi, Kivi-Ahveroinen, Nurkkajärvi, Kansallispuiston Pitkäjärvi, Saarinen, Salminen, Soppinen ja Vaulujärvi.

- *Hyvä vedenlaatu:* Holma, Irvi-Ahveroinen, Koivujärvi (iso), Koivujärvi (pieni), Lianjärvi, Loukkojärvi ja Pitkäjärvi.
- *Tyydyttävä vedenlaatu:* Tulijärvi ja Iso-syväjärvi
- *Välttävä vedenlaatu:* Rokuanjärvi, Levä-Soppinen, Kotalampi ja Ahmas.

Havaitut rehevöitymisen aiheuttamat haitat Rokualla keskittyvät Levä-Soppisesta alkavaan purojen yhdistämään järviketjuun. Useimmissa näistä vesistöistä vedenlaatu on käyttökelpoisuusluokituksen perusteella arvioituna hyvä tai tyydyttävä. Järviketjun järvissä on esiintynyt satunnaisia tai toistuvia levähaittoja, jotka ovat rajoittaneet virkistyskäyttöä kesäisin. Suljetuissa järvissä rehevöitymishaittoja ei ole ainakaan vastaavassa määrin esiintynyt kuin järviketjun vesistöissä. Valtaosassa luonnontilaisista järvistä luontaiset piirteet, kuten veden kirkkaus, suuri 5 – 6 (jopa 7-9) metriin ulottuva näkösyvyys ja vähäravinteisuus ovat säilyneet.

Rokuan kansallispuisto, Pitkäjärvi

4.2 Tärkeä pohjavesialue

Rokualla on runsaat pohjavesivarat. Hailuodosta alkava pohjavesialue jatkuu pääosiltaan Kainuun puolelle. Pohjavesi muodostuu sade- ja sulamisvesistä, jotka imeytyvät maaperään. Erityisen runsaasti pohjavettä kerääntyy harjuihin, joissa soran ja hiekan huokosiin kertyy paljon vettä. Pohjaveden korkeusvaihtelut näkyvät järvien pinnan korkeuden muutoksina. Rokuan alueella on vedenottamoita, joista otetaan vettä Rokuan alueen ja lähiympäristön käyttöön.

Jokainen voi omalla käyttäytymisellään vaikuttaa vesien puhtauteen. Veden kulutuksen vähentäminen on pohjaveden suojelun kannalta tärkeä tekijä. Pohjavettä vaarantavat mm. öljyjen kuljetukset ja varastointi, maankaivu ja ojitukset sekä rantarakentaminen. Kasvillisuuden ja pintamaan poistaminen lisää lika-aineiden kulkeutumista pohjaveteen.

Rokuan kansallispuisto

5. Rokuan kartta

6. Retkeile ympäristöstävällisesti

6.1 Jokamiehen oikeudet Suomessa

Jokamiehen oikeudet antavat suomalaisille erinomaiset mahdollisuudet liikkua ja virkistäytyä luonnossa. Jokamiehen oikeuksista nauttimiseen ei tarvita maanomistajan lupaa eikä siitä tarvitse maksaa. Jokamiehen oikeutta käyttämällä ei kuitenkaan saa aiheuttaa haittaa tai häiriötä. Rokuan kansallispuistossa liikuttaessa tulee lisäksi noudattaa sitä koskevia erityismääräyksiä.

Jokamiehen oikeudet sallivat:

- Liikkua jalan, hiihtäen, pyöräillen luonnossa muualla kuin pihamaalla sekä muilla kuin sellaisilla pelloilla, niityillä tai istutuksilla, jotka voivat vahingoittaa kulkemisesta.
- Oleskella tilapäisesti alueilla missä liikkuminenkin on sallittua - esimerkiksi teltailla lyhyen aikaa riittävän etäällä asumuksesta.
- Poimia luonnonmarjoja, sieniä ja rauhoittamattomia kukkia
- Veneillä, uida ja peseytyä vesistöissä sekä kulkea jäällä
- Kalastaa mato-ongella tai pilkillä.

Kiellettyä sen sijaan on:

- Aiheuttaa häiriötä tai haittaa toisille.
- Häiritä tai vahingoittaa lintujen pesiä tai poikasia.
- Häiritä poroja tai riistaeläimiä.
- Kaataa tai vahingoittaa kasvavia puita, ottaa kuivunutta tai kaatunutta puuta, varpuja, sammalta, kerätä käpyjä tms. toisen maalta.

- Tehdä avotulta toisen maalle ilman pakottavaa tarvetta.
- Häiritä kotirauhaa esimerkiksi leirytyksellä tai meluamalla liian lähellä asumuksia.
- Roskata ympäristöä.
- Ajaa moottoriajoneuvolla maastossa ilman maanomistajan lupaa.
- Kalastaa ja metsästää ilman asianomaisia lupia

6.2 Ohjeita Rokualla retkeilevälle

Rokuan alueen luonto on erittäin herkkää ja eikä juurikaan kestä kulutusta. Kuivana jäkäläkankaat eivät kestä tallaamista vaan jalanjälki voi näkyä jäkäläkössä jopa kymmenen vuotta ja tallautuneen jäkäläkankaan palautuminen voi kestää vuosikymmeniä. Kaikkein herkimpiä kulutukselle ovat palloporonjäkälän muodostamat kasvustot, koska koko niiden kasvullinen osa irtoaa maasta.

Luonnon suojelemiseksi *kävijöiden toivotaan käyttävän merkittyjä retkeilypolkuja*. Toimimalla ympäristövastuullisesti jokainen voi näyttää esimerkkiä myös muille matkailijoille. Kansallispuistossa moottorikulkuneuvojen käyttö muualla kuin Keisarintiellä on kielletty.

Tulenteko ja retkikeittimen käyttö on sallittu ainoastaan ruoan ja juoman valmistamiseen taukopaikkojen tulentekopaikoilla. Polttopuita tulee käyttää säästeliäästi. Kovan tuulen, kuivuuden tai metsäpalovaroituksen aikana saa varovaisuutta noudattaen käyttää ainoastaan retkikeitintä. Tuli on paikalta lähdetessä sammutettava huolellisesti. *Leirytyminen* on mahdollista telttailuun osoitetuilla paikoilla. Jos sellaisia ei ole, tulee valita aikaisemmin käytössä ollut leirytymispaikka. Jäkäläkköjä ja muita herkästi kuluvia alueita tulee välttää sillä yhden vuorokauden telttailu jäkäläkköillä vastaa noin sadan kävelijän aiheuttamaa kulutusta.

Kansallispuistossa on kielletty maaperän ja kasvillisuuden vahingoittaminen, eläinten häiritseminen sekä muu alueen luontoa muuttava, rakennelmia vahingoittava taikka puiston toisia käyttäjiä häiritsevä toiminta. Koirien ja kissojen päästäminen irralleen kansallispuistoon on kielletty. Marjojen ja sienten poimiminen on sallittu. Kalastus ja metsästys kansallispuiston alueella on kielletty. Tieteellisessä tai rodunjalostukseen liittyvässä tarkoituksessa tapahtuva eläinten pyytäminen, kasvien ja muiden luonnonesineiden ottaminen saa tapahtua vain Pohjanmaan - Kainuun luontopalveluiden kirjallisella luvalla ja siinä mainituin ehdoin.

Rokuan kansallispuisto, Keisarinkierros ja Pitkäjärvi

7. Pidä Rokua siistinä

Parasta jätehuoltoa on ennaltaehkäistä jätteiden syntyminen. Koska kokonaan jätteenöntä elämää ei olekaan, on seuraava askel jätemäärän vähentäminen. Matkalle lähtiessä kannattaa miettiä, mitä pakkaa mukaan. Vaellukselle lähdettäessä on hyvä pakata ruoka uudelleenkäytettäviin astioihin.

Opastuskeskus Supan pihassa on Rokuan alueen matkailijoiden ja loma-asukkaiden käyttöä varten yleinen jätteiden lajittelupiste. Ekopisteessä on omat keräyssäiliöt paperille, pienmetallille ja lasille sekä sekajätteelle. Ongelmajätteet on tuotava pois Rokualta ja toimitettava kuntakeskusten ongelmajätteiden vastaanotto-pisteisiin. Metsähallitus on poistanut omilta retkeily- ja ulkoilualueen taukopaikoiltaan jätekeräysastiat ja edellyttää, että roskat ja jätteet tuodaan retkeltä palattaessa alueen yhteisiin ekopisteisiin. Alueen muun reittiverkoston taukopaikat toimivat saman periaatteen mukaisesti.

Jätteiden lajitteluohjeita

- Paperinkeräykseen käyvät sanoma- ja aikakauslehdet sekä mainokset ja kirjekuoret. Likaisen ja märän paperin paikka ei ole paperinkeräysastiassa vaan sekajätteen joukossa.
- Lasinkeräysastiaan saa laittaa ainoastaan puhdasta kirkasta ja värillistä lasia. Korkit, kannet ja renkaat on poistettava.
- Metallinkeräysastiaan voi laittaa säilykepurkit, metallipurkit, alumiinivuoat ja -foliot huuhdeltuina. Samaten voi jättää tähän astiaan metallikannet ja korkit, pantittomat juomatölkit, rikkimenneet metalliastiat ja muun mahdollisesti syntyvän

metalliromun. Astiaan ei pidä laittaa aerosoleja, tuubeja tai paristoja tms.

- Sekajätettä on jäte, jota ei erikseen kerätä. Suuret jäteerät tulee kuitenkin toimittaa suoraan kaatopaikalle.
- Mikäli mökkiläisellä on käytössään kuivakäymälä, tulee ottaa huomioon seuraavat asiat: Kuivakäymälän pohja-astioiden tulee olla tiiviit, jottei ravinteita pääse valumaan maaperään. Rokua on tärkeä pohjavesialue, jonka vuoksi kuivakäymäläjäte tulee kompostoida asianmukaisessa kompostorissa, eikä kompostoimatonta käymäläjätettä saa haudata maahan.

Jäteasioista lisätietoa antavat kuntien ympäristösihteerit.

Ongelmajätteet

Ongelmajätteet tulee pitää erillään muista jätteistä. Rokualla ei ole ongelmajätteiden keräyspisteitä, vaan ne tulee toimittaa kuntakeskusten ongelmajätteiden vastaanottopisteisiin. Ongelmajätteiden keräysastioina ovat parhaita aineiden alkuperäiset pakkaukset, sillä niissä ovat asianmukaiset varoitusmerkit valmiina.

Ongelmajätteitä ovat mm. käyttämättä jääneet tai vanhentuneet lääkkeet ja farmaseuttiset tuotteet, elohopea kuumemittarit, loistelamput, paristot, akut ja maalit. Lisätietoa ongelmajätteistä löytyy mm. internetistä osoitteista www.ongelmajate.fi. ja www oulu.ouka.fi/jatehuolto.

8. Rokuan historiaa

8.1 Jääkauden muovaamaa maisemaa

Rokuan harjut, dyynit ja supat ovat syntyneet jääkaudella. Maaperältään hiekkainen Rokuanvaara muotoutui jääkauden loppuvaiheessa noin 10 000 vuotta sitten. Muodostuman huippu kohosi aluksi saarena Itämerestä. Saarivaiheen aikana syntyivät Rokuanvaaraa ympäröivät rantavallit, joita on eri korkeuksilla osoittamassa Itämeren kulloistakin rannan sijaintia. Tuuli muovasi harjun hiekkaan laajoja kaaridyynejä. Joillain paikoilla voit vieläkin nähdä miten tuuli tekee työtään, sillä Rokualta löytyy yhä alueita, joilla ei ole kasvillisuutta sitomassa helposti liikkuvaa hiekkaa.

Rokuan saari liittyi mantereeseen noin 8000 vuotta sitten, ja 7000 vuotta sitten alue oli jo sisämaata. Perääntyvän mannerjään reunasta irronneita jäälohkareita hautautui harjuainekseen. Lohkareen sulaessa paikalle muodostui jyrkkärinteinen harjukuoppa eli suppa, joita on Rokualla runsaasti. Supan pohjalla saattaa olla pieni suo tai lampi. Opastuskeskus Supassa Rokualla on nähtävillä pienoismalli Rokuanvaaran harjumuodostumasta.

Rokuan luonnontilaisia jäkäläkankaita ja erikoisia geologisia piirteitä suojelemaan perustettiin vuonna 1956 Rokuan kansallispuisto. Suojelulla on tarkoitus turvata edellytykset karukkokankaiden vanhojen männiköiden luonnontutkimukselle. Puisto sijoittuu harjumuodostuman eteläreunaan käsittäen dyynejä, suppia soineen ja kirkasvetisine lampineen sekä muinaisia rantatasanteita ja -valleja. Rokuan kansallispuiston pinta-ala on 4 km². Alueen luontoa suojellaan myös Suomen lakiin perustuvien Natura 2000 sekä rantojen, lehtojen ja harjujen suojeluohjelmien puitteissa.

8.2 Ihmiset saapuvat Rokualle

Jääkauden jälkeen alkoi Suomeen levitä ihmisasutusta. Nykyisten tietojen mukaan Suomi asutettiin pääasiassa vasta 6000 - 3000 eKr. Tarve-esineitä on löytynyt kuitenkin ajalta noin 7000 eKr. Rokuanvaaran ja Oulujärven välissä sijaitseva Nimisjärven alue on merkittävä muinainen asutusalue ja koko maan mielenkiintoisimpia esihistoriallisia löytöpaikkoja.

Ennen kuin pysyvä asutus levisi Rokualle, kuuluivat alueen jäkäläkankaat saamelaisten poronhoitoalueeseen. Saamelaisia sanotaan asuneen erityisesti Neittävän ja Rokuan lampien rannoilla, Otermalla sekä Nimisjärven ja Kaihlasjärven alueella. Saamelaisten elämänmuoto oli liikkuvaa, sillä heidän elantonsa perustui pyyntiin jonka muodot vaihtelivat vuodenaikojen mukaan. Pyyntin kohteena olivat erityisesti kalat, hirvet, peurat ja muut riistaeläimet.

Pysyvä talonpoikaisasutus alkoi levitä Rokuan ympäristöön 1500-luvun puolivälissä. Saamelaiset lähtivät Oulujärven seuduilta savolaisten uudisasukkaiden saavuttua ja poronhoito alueella vähitellen loppui. Rokuanvaaran karu luonto ei sopinut maanviljelyyn joten sinne ei koskaan syntynyt merkittävää asutusta. Vanhinta asutusta alueella edustavat Rokuanjärven etelärannan talot.

8.3 Keisarintie

Kansallispuiston etelärajaa seuraava Keisarintie oli osa tärkeää liikenneväylää Viipurin ja Tukholman välillä 1600-luvun loppupuolelta 1850-luvulle asti. Keisarintie oli paitsi tärkeä postireitti myös karjalaisten kauppareitti Peräpohjolaan ja Ouluun. Karjalaiset ja savolaiset hakivat kauppamatkoillaan pääasiassa suoloja, mutta myös rautaa, lippoja ja muita tarvikkeita. Keisarintien nimi juontaa juurensa kertomukseen, jonka mukaan Venäjän keisari Aleksanteri I olisi kulkenut tietä pitkin Suomen vierailullaan vuoden 1819 elokuussa. Keisarin oli tarkoitus kulkea veneellä Kajaanista Säräisniemelle ja sieltä maantien kautta Ouluun, mutta matkasuunnitelma kuitenkin muuttui myrskyn vuoksi ja keisari kulkikin Ouluun Vuolijoen, Vieremän ja Pulkkilan kautta.

Keisarintien varrella sijaitsi useita kestikievareita eli majataloja. Kestikievarilaitos syntyi Suomessa 1200-luvulla kirkon ja valtion tarpeita varten. Kestitys- ja kyydityslaitoksen hoitaminen oli maata omistavien talonpoikien yleinen velvollisuus. Kestikievareiden tuli järjestää matkustajille kyyditystä, yösija sekä tallipaikka hevoselle. Rokuanjärvellä sijainnut Rokuan talo toimi kestikievarina 1680-luvulta 1860-luvulle. Tieverkoston laajentuessa 1800-luvun aikana Keisarintien asema valtatieksi lakkautettiin maaherran päätöksellä vuonna 1851. Liikenne Keisarintiellä jatkui kuitenkin vilkkaana ja kieveritoiminta säilyi vielä useita vuosia.

8.4 Tervanpoltto

Rokuan karun maaperän ollessa maanviljelyyn soveltumaton, voitiin alueen metsiä kuitenkin hyödyntää taloudellisesti. Aina 1900-luvun alkupuolelle asti Rokuan metsiä rasitti laajamittainen tervanpoltto. Tervanpoltolla on pitkä historia, ensimmäiset maininnat siitä Kainuussa ovat 1600-

luvulta. Tervaa käytettiin mm. puunsuojaukseen ja se olikin Suomelle tärkeä vientiartikkeli puulaivojen aikakaudella. Rokuanvaaralla on lukuisia tervahautoja muistona tervanpoltosta.

Tervanpolton loputtua metsiköitä on käytetty metsätalouteen. Lisäksi Rokualla on harjoitettu 1920 -luvulta asti jäkälän nostoa. Vaikka jäkälännosto on viime vuosikymmeninä vähentynyt, sitä nostetaan edelleen vientiin koko Rokuan alueella kansallispuistoa lukuun ottamatta. Koristejäkälän nostossa alueelta otetaan kerralla noin 20 - 30 prosenttia jäkälästä. Nosto voidaan uusia samalla alueella noin viiden vuoden kuluttua.

8.5 Retkeilyä ja kuntoutusta

Rokuanvaara oli jo ennen sotia tunnettu retkeily- ja hiihtoalue lähiseutujen asukkaiden piirissä. Sodan loputtua hiihtoinnostus kasvoi ja Rokuan maine upeana retkeilykohteena levisi. 1940-luvulta lähtien Oulusta tultiin junalla virkistäytymään Rokuan vaaramaisemiin ja harrastamaan hiihtoa sekä mäenlaskua. Juna pysähtyi Ahmaksen asemalle, mistä matkaa jatkettiin Rokuanvaaralle hiihtäen. Utajärven suojeluskunnan toimesta Pookivaaralle rakennettiin hiihtomaja saunoineen ja joka talvi järjestettiin Rokuan hiihdot -hiihtokilpailu. Rokuan kisoihin kokoontui maan parhaimmisto olympiaedustajia myöten.

Rokuan kehittyminen talviurheilukeskuksena jatkui sotia seuraavien vuosikymmenien aikana. Alueelle alkoi syntyä matkailupalveluita. Näistä ensimmäisiä olivat Urho Lähtevänojan rakennuttamat majat ja hiihtäjille avattu kahvio jossa saattoi myös paistaa makkaraa. Laajempi kaupallinen matkailutoiminta käynnistyi, kun vuonna 1973 alueelle perustettiin ravintola Rokuantalo. Nykyään Rokuanhovina

tunnettavan hotellin alueelle rakennettiin myös mökkikylä, motelli ja asuntovaunualue.

Kuntoutustoiminta Rokualla käynnistyi 1980-luvun alussa, jolloin Rokuan Kuntokeskus aloitti toimintansa. Samaan aikaan alueelle rakennettiin päällystetty maantie ja kunnallistekniikkaa kuten vesijohtoja ja viemäreitä. Tänä päivänä Rokuan Kuntokeskus on Pohjois-Suomen suurin kuntokeskus. Rokualle rakennettiin kilpahiihtolatuverkosto ja hiihtostadion 1990-luvun aikana. Tällöin avattiin myös matkailijoille ja ohjelmalveluyrittäjille palveluja tarjoava Opastuskeskus Suppa. Nykyisin matkailu ja kuntoutustoiminta ovat alueen merkittävimmät elinkeinot. Rokuan luonto on houkuttellut alueelle runsaasti mökkiasukkaita.

Rokuan Kuntokeskus: Ahveroinen, lumenveistoa

9. Ympäristöasioiden hoito Rokualla

9.1 Rokuan kehittämisohjelmat

Rokuan ympäristöasioita on kehitetty useiden vuosien ajan erilaisen hankkeiden puitteissa. Vuosina 1998 – 2000 toiminut *Rokua Strategia* oli alueella toimivien yhteisöjen ja yritysten yhteinen kehittämisohjelma. Ohjelman tavoitteena oli kehittää aluetta kansallisesti ja kansainvälisesti merkittäväksi kokous-, kuntoutus- ja luontomatkailukohteeksi. Rokua Strategian osahankkeiden puitteissa kehitettiin sertifioitu Rokuan Natura-alueen Ympäristöjärjestelmä. Alueen virkistyskalastusmahdollisuuksia ja kalastuskohteiden palveluvarustusta parannettiin, esimerkiksi liikunta- ja toimintarajoitteisille rakennettiin rantakalastuslaiturit Ahveroisen lammelle ja Kirvesjärvelle. Reitistöjä rakennettiin lisää ja niiden palveluvarustusta parannettiin. Hankkeen tuloksena syntyi muun muassa patikka-, hiihto-, inva- ja maastopyöräreittejä, opasteita, reittikarttoja, taukopaikkoja ja portaita.

Vuodesta 2000 Rokuan alueen asioita on kehitetty *Humanpolis Rokua* –hankekokonaisuuden avulla. Humanpolis on osaamiskeskus, joka tarjoaa yrityksille toimivan hyvinvointi- ja ympäristötekniikan tutkimus- ja testausympäristön. Humanpolis käsittelee uusinta tietoa ihmisen hyvinvoinnista ja kulttuurin ja luonnon merkityksestä siihen.

Rokuan alueen ympäristöasioihin on paneuduttu Humanpolikseen kuuluvassa *Rokuan ekologinen matkailuympäristö – hankkeessa* (Rokua LIFE) vuosina 2002-2005. Hankkeen tehtäviin kuuluvat mm. ympäristönsuojelun ohjaaminen sekä matkailuympäristön ja rakentamisen kehittäminen. Keskeisenä tavoitteena on matkailun ja herkän luonnon ristiriidan poistaminen kehittämällä mm. alueelle sopivia toimintatapoja,

maisemanhoitomenetelmiä sekä lisäämällä ympäristötietoisuutta.

9.2 Rokuan Natura- alueen ympäristöjärjestelmä

Rokuan alueen toimijoille on erittäin tärkeää pitää hyvää huolta alueen luonnosta. Alueen tärkeimmät toimijat ovat yhdessä luoneet Rokuan Natura-alueelle sertifioidun ympäristöjärjestelmän. Ympäristöasioiden kehittämisen ohjenuorana on alueen yhteinen ympäristöpolitiikka. Rokuan alueen toimijoiden yhteisenä tavoitteena on Rokuan alueen luontoarvojen säilyminen ja haitallisten ympäristövaikutusten ennaltaehkäisy ja vähentäminen. Tärkeää on myös alueen toimijoiden ja matkailijoiden ympäristötietoisuuden lisääminen.

Alueen yhteisten ympäristötavoitteiden neljä tärkeintä aluetta ovat energian ja veden kulutuksen ja kaatopaikalle menevän jätteen määrän vähentäminen sekä Rokuan alueen maisemallisten erikoispiirteiden säilyttäminen. Ympäristöasioiden kehittämisessä on erittäin tärkeää asiakkailta ja yhteistyökumppaneilta saatava palaute. Rokuan ympäristöasioiden kehittämisestä vastaa Rokuan ympäristöjaosto, jossa ovat edustettuina kaikki ympäristöjärjestelmään sitoutuneet toimijat sekä loma- asukkaiden edustajat.

Lisätietoa ympäristöjärjestelmästä löytyy internetistä osoitteesta www.rokua.fi

10. Matkailupalvelut Rokualla

Rokualla on tarjolla tasokasta hotellimajoitusta sekä loma-asuntoja korkeatasoisista huviloista kodikkaisiin mökkeihin. Lähialueella on myös leirintäalueita ja maatilamatkailutiloja.

Opastuskeskus Suppa tarjoaa alueen matkailuinfoa ja sen kautta voi varata majoitus- ja ohjelmapalveluja. Vuokrattavat lomamökit sijaitsevat Rokualla, Oulujärvellä, Manamansalossa, Oulujoella, Kiiminkijoella, Utosjoella ja Paltamossa. Supassa on myös kahvio sekä vuokrattavat kokoustilat ja saunat.

*Puh. (08) 554 5500, e-mail: info@rokua.fi
Internet- osoite: www.rokua.fi*

Rokuan Kuntokeskus on monipuolinen kuntoutuslaitos ja terveyskylpylä. Rokuan Kuntokeskuksessa on 136 savutonta 2-4 hengen hotellihuonetta, 500 –paikkainen ravintola anniskeluoikeuksin, sauna- ja allasosasto sekä monipuoliset kuntoutus-, hoito-, kokous- ja liikuntatilat. Lisäksi kuntokeskuksen vuokravälityksessä on 4-6 hengen lomaosakkeita.

*Puh. (08) 542 3100, e-mail: myynti@rokua.spa.fi
Internet- osoite: www.rokua.spa.fi*

Hotelli Rokuanhovi tarjoaa majoitusta hotellissa, mökeissä, lomaosakkeessa tai motellissa. Hotellissa on 48 ja mökeissä 40 vuodepaikkaa. Karavaanareille on 30-paikkainen sähköistetty asuntovaunualue.

*Puh. (08) 545 4100, e-mail: rokuanhovi@rokuanhovi.fi
Internet- osoite: www.rokuanhovi.fi*

Oulun ev.-lut. seurakuntayhtymän Rokuan leirikeskus.
Saarisen järven rannalla sijaitsevassa kurssikeskuksessa on 110 vuodepaikkaa ja koulutustiloja jopa 80 henkilölle. Vuokraamisesta ja muista leirikeskuksen käyttöön liittyvistä asioista voi tiedustella

*Kristillinen kasvatuksen toimistosta, puh. (08) 3161 336
Internet- osoite: www.oulunseurakunnat.fi*

Oulun NMKY: n leirikeskus

Vaulujärven rannalla sijaitseva leirikeskus tarjoaa hyvät puitteet esim. leirikouluille, rippikouluille, urheiluseurojen leireille, partioretkille jne. Majoitustilaa on noin 60 hengelle.

*Puh. 08-8155550, e-mail: toimisto@onmky.inet.fi
Internet- osoite: www.onmky.fi*

Syvyyskaivo

11. Lisätietoja ympäristöasioista

- Rokuan ekologinen matkailuympäristö-hanke
www.life.rokua.fi
- Rokuan internet-sivut www.rokua.fi
- Valtion ympäristöhallinnon verkkopalvelu
www.ymparisto.fi
- Metsähallituksen Rokua-sivut www.luontoon.fi
- Opastuskeskus Suppa, Jaakonjärventie 2, 91670 Rokua, puh. 08 554 5500
- Rokuan ekologinen matkailualue-ympäristönäyttely opastuskeskus Suppa
- Muhoksen kunta www.muhos.fi
- Muhoksen kunta 08 553 0111
- Utajärven kunta www.utajarvi.fi
- Utajärven kunta 08 551 0111
- Vaalan kunta www.vaala.fi
- Vaalan kunta 08 536 0111

12. Lähteet

Halkka, A. ym. 1994; Kotimaan luonto-opas WSOY

Metsähallitus 1998; Näin retkeilet ympäristöä säästären

Metsähallitus, 1997; Rokuan kansallispuisto

Metsähallitus. Rokuan luontorastit
www.metsa.fi/luo/kpuistot/rokua/luontorastit

Määttä, Pauli: Joensuun yliopisto pd-tutkinto, 1999; Rokuan matkailustrategia

Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus, 1999; Rokuan järvien vedenlaatu vuosina 1994-1999

Rokuan alueen vedenlaatu www.ymparisto.fi 7.1.2004

Rokuan kansallispuiston järjestyssääntö.

Rokuan kotisivut. www.rokua.fi

Stark, Sari / Metsäntutkimuslaitos, Rovaniemi.

Suomen ympäristökeskus www.ymparisto.fi

Matkailijan kalastus- ja lomakohteet Suomi-neidon vyötäröllä – esite

Taipale, K., Parviainen, J.T.: Jokamiehen geologia

Tengvall, Helena (toim.) Suomen luonnonsuojeluliitto 1992; Kesämökin ympäristöopas

Turun yliopisto, täydennyskoulutuskeskus. Kestävän matkailun pelisäännöt. 2002

Ympäristöministeriö 2002. Esite jokamiehenoikeuksista. www.ymparisto.fi

RokuaLife
Rokuan ekologinen matkailuympäristö